

A Könyvtárostánárok Egyesülete és a KSH Könyvtár szervezésében, a *Könyvtári esték* programsorozat 2014-es nyitányaként, január 15-én került sor *Salamon Anikó* előadására. A Központi Statisztikai Hivatal munkatársa 2013 novemberében megvédett doktori értekezésének témáját ismertette az érdeklődő résztvevőknek.

Az estét *Fülöp Ágnes*, a KSH Könyvtár főigazgatója nyitotta meg, őt pedig *Szakmári Klára*, a Könyvtárostánárok Egyesületének elnöke követte, aki röviden bemutatta az egyesület tevékenységét, és kiemelte a tárgyalt téma fontosságát.

Salamon Anikó *Az olvasási stratégiákról alkotott tanulói meggyőződések vizsgálata 12–18 éves korban* címmel

tartotta meg előadását, amelynek célja volt, hogy feltérképezze, milyen meggyőződésekkel rendelkeznek a tanulók saját stratégiahasználatukról, illetve a szövegértést segítő olvasási stratégiák használatáról.

Az előadó olvasási stratégiák alatt olyan szándékos és célirányos folyamatokat értett, amelyek a dekódolás és a szövegértés ellenőrzésére, módosítására irányulnak. A meggyőződések pedig szubjektív, tapasztalaton alapuló, gyakran implicit ismeretek, amelyek lehetnek kognitívak (az olvasási folyamat, szövegértés, hibajavítás), illetve metakognitívak (saját egyéni készségeink, erősségeink, gyengeségeink).

Az előadó mindezek után bemutatott néhány külföldi és hazai, az olvasási stratégiákkal kapcsolatos vizsgálatot, majd ezekből kiindulva rátért kutatásának hipotéziseire. Ezek között szerepelt, hogy a vizsgálat mérőeszközei megfelelő reliabilitásmutatóval rendelkeznek, a tanulók válaszai között életkor és nem szerint mindenképpen különbségek tapasztalhatók, ezek a válaszok pedig olyan háttérváltozókkal függenek össze, mint a családi háttér, az olvasás szeretete, a tanulásra fordított idő, illetve a tanárok és a szülők meggyőződései. Lényeges, hogy a tanulók képesek adaptálódni, azaz más-más olvasási helyzetben más-más stratégiát használni.

A kutatás során megvizsgálták, a tanulók mennyire tudatosan használják az egyes stratégiákat, mennyire képesek bizonyos helyzetekben az adaptív straté-

giahasználatra, illetve hogy ha kapnak egy adott szituációt és arra egy előre meghatározott stratégiát, az egytől ötig terjedő skálán mennyire értékelik azt megfelelőnek.

A vizsgálat kérdőíves módszerrel történt, 2008 tavaszától 2012 tavaszáig tartott gimnáziumi, szakközépiskolai és általános iskolai évfolyamok, valamint 2012-ben tanárok és szülők bevonásával. A mérésben összesen 1759 diák, 417 tanár és 366 szülő vett részt.

Az előadáson részt vevők ezután példákat láthattak arra vonatkozólag, hogy az egyes évfolyamok, és azokon belül az egyes nemek, mely olvasási stratégiákat jelölték fontosabbnak. Tehát például a 9. és 11. évfolyamos, szakközépiskolás lányok gyakrabban jelölték, hogy az olvasott szöveg gondolatait összefoglalva leírják, mint a fiúk. Ugyanígy, a 6., 8., 10. és 12. évfolyamos gimnáziumi fiútanulók a lányoknál gyakrabban jelölték, hogy végiggondolják, vajon a szöveg tartalma megfelel-e céljaiknak. Ugyanakkor érdekes, hogy számos kérdés esetében az évfolyamok és az iskolatípusok között nem lehetett jelentős különbséget tapasztalni. A szakközépiskolás lányok éppúgy kevésbé jelölték, hogy megpróbálják kitalálni az ismeretlen szavak vagy mondatok jelentését, mint a gimnazista lányok stb.

Érdekes továbbá, hogy az első mérésben a 9. és 11. évfolyamok által adott válaszok között nem mutatkozott szignifikáns különbség. A második mérés során azonban kiderült, hogy a 6. évfolyamosok jobban szerepeltek az átfogó olvasási stratégiák és problémamegoldó stratégiák vizsgálata során, mint a 8., 10. és 12. évfolyamosok.

A tanárok és a szülők olvasási stratégiákkal kapcsolatos vizsgálata is számos tanulsággal járt. Kiderült például, hogy a tanárok számos olyan stratégiával jobban egyetértenek, amelyekkel a tanulók egyébként nem, ugyanakkor a diákok és a tanárok válaszai között iskolánként jelentősebb volt az összefüggés. Fontos továbbá, hogy a szülők olvasásról és tanulásról alkotott, valamint a tanulók stratégiahasználatról alkotott meggyőződése között egyáltalán nem állt fent jelentősebb kapcsolat, kivéve az otthoni tanulás-sal kapcsolatos segítségnyújtás és a problémamegoldó stratégiák használata esetében.

Az előadás végén Salamon Anikó röviden összegezte, milyen további kutatási feladatokra van szükség, illetve milyen módokon lehetne felhasználni munkájának eredményeit. Ezek között említette a szemmozgás-vizsgálatok elvégzését, ami lehetőséget nyújtana a stratégiahasználat közvetlen megfigyelésére, illetve szólt a használt stratégiák körének bővítéséről, azok beazonosításáról és begyakoroltatásáról is. ■

